

**Verksamhetsberättelse
Läsåret ht20-vt21
Gillbostubbens Förskola**

Förskolan inre och yttre miljö

Gillbostubbens förskola ligger i ett villaområde i Rotebro. Förskolan består av fyra stycken avdelningar/grupper och två större samt tre mindre utegårdar.

Varje morgon tas barnen emot ute på gården. Barnen ska då vara klädda och redo för dagens aktiviteter. På gårdarna har varje avdelning/grupp varsin samlingsplats, det finns även tillgång till gungor, olika sandlådor, lekstuga, kiosk och klättermöjligheter. På gården har vi bord där vi äter våra måltider de dagar vi inte äter i skogen, vid dessa bord sker också olika typer av aktiviteter så som spel, pussel, konstruktionsbygge med mindre delar, rita med mera.

De äldre barnen har en grillplats på sin gård där det kan tillagas olika maträtter. Vintertid erbjuder vi de äldsta barnen som vill, och har utrustning, att delta i skidskola samt skridskoskola. Varje vecka går samtliga grupper till skogen, vid olika antal tillfällen, för att bedriva den pedagogiska verksamheten där.

Förskolan öppnar och stänger på den "lilla" gården. Det gör vi med hänsyn till de yngre barnen som ska växa in i tryggheten på sin egen gård.

Förskolans innelokaler består av fyra avdelningar med rum för olika aktiviteter. Vid vintertid kan vi ibland använda oss av hallarna som "värmestuga" för att värma oss en stund.

Mat

Förskolan har ett mottagningskök där vi tar emot mat från Brasserie Maison. Maten har stora inslag av vegetarisk kost, minst 40% är ekologiskt, vi serverar endast svensk kött och kyckling samt MSC märkt fisk. De dagar vi äter i skogen får vi matpaket leverade från storköket som vi sedan tillagar på Murrikka håll. Till varje måltid servers hårt bröd. Till mellanmål erbjuds det ofta hembakat bröd, yougurt, olika sorters pålägg och frukt. Varje förmiddag, antingen då vi har kommit fram till skogen eller om vi är kvar på gården, serveras det frukt.

Pedagoger under läsåret h20-vt21

Alen: Upptäckare

Malin förskollärare och grupp-ansvarig ht20-vt21

Sandra barnskötare ht20-vt21

Nelly pedagog ht20-vt21

Lönnen : Yngre Utforskare

Carolina förskollärare och grupp-ansvarig ht20-vt21

Ivana barnskötare ht20-vt21

Ann förskollärare ht20-vt21

Björken: Äldre Utforskare

Victoria idrottslärare och grupp-ansvarig ht20-vt21

Linda barnskötare ht20-vt21

Lovisa pedagog ht20-vt21

Griselda resurs vt21

Eken: Äventyrare och ett fåtal äldre Utforskare

Agneta förskollärare och grupp-ansvarig ht20- vt21

Yvonne barnskötare ht20-vt21

Jennifer barnskötare ht 20-vt21

Rektor

Karin Hyden arbetar som rektor på Gillbostubben men även som förskollärare. 50% av arbetet är förlagt i barngrupperna fördelat mellan behov från barn, pedagoger eller gruppen i sin helhet. Resten av tiden, 50% går till administrativt rektorsarbete samt övergripande utvecklingsarbete av förskolan.

Planering och utvecklingsarbete

Under läsåret har förskolan haft två planeringsdagar, en i augusti och en i januari. Dessa dagar har vårdnadshavarna själva löst barnomsorgen för att pedagogerna ska kunna planera och säkerställa kvaliteten på förskolan. På planeringsdagen i augusti lägger vi grunden för hela läsårets verksamhet med störst fokus på hösten. På planeringsdagen i januari, säkerställer vi höstens verksamhet samt fokuserar på vårens planering. Vi tar också beslut om förskolan gemensamma mål inom Grönflagg samt planerar årets kalendarium. På planeringsdagarna lyfts även olika ämnen för hela Friluftsförskolor.

Vi har haft två utvecklingsdagar under året en i oktober där vi arbetade med hur vi ska få naturpedagogiken synlig inomhus, hur vår innemiljö blir inspirerad av naturen. På vårens utvecklingsdag arbetade vi med språk, kommunikation, drama och teambuilding.

Var tredje vecka under tre timmar, på kvällstid, har vi pedagogmöten. Rektor håller i dessa möten och vi tar upp och reflekterar över förskolans grundverksamhet, vi tar också upp gemensamma frågor, dilemman, rutiner, förhållningssätt etc för att få en så tydlig samsyn som möjligt. Mötet har även givit tid till avdelningsplanering, pedagogisk dokumentation samt att kontinuerligt arbeta, följa upp och analysera vår plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Varje måndag börjar rektor tillsammans med grupp-ansvariga dagen med gemensamt arbetsmöte (GAM), för avstämning, kort information samt gemensam utveckling av förskolan.

Utbildning

Pedagogerna på förskolan går internutbildning för att utvecklas och få en samsyn kring den natur och utomhuspedagogik som ligger till grund för vår verksamhet. Dessa utbildningar är:

"Tryggt, roligt och lärorikt" och *"Veda och Barke i naturen"* utbildning för alla nyanställda och långtidsvikarier.

Skridsko- och skidutbildning

Förskollärarträff två heldagar där höstens träff handlade om Högläsning och vårens träff var en digital utbildning från SPSM (Specialpedagogiska myndigheten)

Barnskötarträffarna har hållits av vår specialpedagog och ämnet har varit "Språkutveckling och pedagogiskt förhållningssätt".

Brandutbildning vt 21

HLR vt 21

Föräldrasamverkan

Vi har, på Gillbostubben en samverkans-grupp, som representeras av två vårdnadshavare från varje avdelning/grupp. Gruppen, tillsammans med rektor samt ansvarig för respektive barngrupp/avdelning, träffas en gång per termin. På mötet samtalar vi om förskolan, verksamheten, om det har skett några förändringar och vad som sker i närområdet. I detta forum tar vi inte upp enskilda fall utan vi pratar generellt om vad som händer och vad som sker i vår verksamhet.

För att vårdnadshavare ska känna sig delaktiga i barnens verksamhet så uppmuntrar vi alltid till att vara med under en dag.

Under höstterminen har vi "föräldramöte" för samtliga vårdnadshavare. Där presenterar vi verksamheten samt bjuder in till reflektion över de mål vi kommer att arbeta med under läsåret.

Vi använder oss av Förskoleappen för att beskriva vår verksamhet kopplat till läroplanen. Det är även via Förskoleappen vi förmedlar den information vi vill ska komma fram till vårdnadshavare.

En gång per termin erbjuder vi er vårdnadshavare ett utvecklingssamtal. På höstens samtal gör en kartläggning som vi under vårens utvecklingssamtal utvärderar och följer upp.

Gemensamma traditioner på Gillbostubben

- Lucia
- Grön Flaggdagen
- Skördefest
- Förskolansdag
- Veda och Barkes skidlopp/springlopp
- Rocka Socka
- Sommaravslutning

Verksamheten och styrdokument

Läroplanen, Lpfö18, kommunens styrdokument och Friluftss Förskolors profil är de dokument vi har att förhålla oss till i vårt uppdrag. I Friluftss Förskolors profil har vi dokumenten "Gröna tråden" samt "Öva-Pröva-Lär med naturpedagogik" som innehåller lokala riktlinjer för vår verksamhet.

Vi sätter våra mål för ett helt läsår, vi planerar i början på varje termin och därefter tar barnens inflytande vid. Fortlöpande arbetar vi med reflektion och pedagogisk dokumentation för att föra arbetet vidare tills vi i slutet på varje termin gör en utvärdering och analys av arbetet.

Vi har under läsåret arbetat projekterande där vi, utifrån barnens intressen och nyfikenhet, tillför material och egen nyfikenhet för att med hjälp av pedagogisk dokumentation driva verksamheten framåt. I vissa projekt blir vi kvar längre och i vissa går vi vidare fortare, allt med inflytande från barnen.

Då vi arbetar transdisciplinärt och projekterande går läroplanens mål in i varandra. Vi arbetar med *ex matematik, språk/kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik, motorisk förmåga, socialt samspel*, , och alla övriga mål i läroplanen inom ett och samma projekt. Att tillsammans, barn och pedagog, ta reda på ny kunskap genom böcker eller internet och på det sättet driva ett projektet vidare ger stort utrymme för arbete utifrån läroplanen med *socialt samspel, språk/kommunikation* och *eget inflytande*. När vi tillsammans med barnen lagar mat i skogen, täljer med kniv eller potatisskalare arbetar vi medvetet med *teknik* och *självständighet och identitet*. Med ett transdisciplinärt arbetssätt arbetar vi hela tiden med *matematik*, för de yngre barnen handlar det *ex om att räkna kompisarna som är närvarande, hämta "båda" sina skor, sortera tillbaka "alla" klossarna i lådan*. Med de äldre barnen pratar vi matematik för att synliggöra den i deras vardag. När vi gör det här arbetar vi även med målen i läroplanen som bland annat berör, *socialt samspel* och *självständighet och identitet*.

Veda och Barke är två figurer som symboliserar vår verksamhet. Dessa dockpar finns med på varje avdelning och har en självklar plats i vår verksamhet. Veda och Barke kan användas som pedagogiskt hjälpmedel vid olika dilemman, de är med på samlingen för att presentera olika ämnen men är också en symbol för trygghet för de yngre barnen. På vintern åker eller springer vi Veda och Barkeloppet och de äldre barnen får gå Veda och Barkes skridskoskola. Varje morgonsamling startar vi med att sjunga om Veda och Barke och under dagen finns det möjlighet att läsa olika böcker som handlar om Veda och Barke, allt från faktaböcker, böcker om olika dilemman eller traditioner.

Alla pedagoger på förskolan har skrivit under "Förskolebrevet" och varje avdelning arbetar sedan med detta på olika nivå utifrån den barngrupp man har. Vi pratar om integritet och lär i tidig ålder att säga "stopp min kropp" och innebörden med detta. På pedagogmöten arbetar vi kontinuerligt med planen mot diskriminering och kränkande särbehandling. Vi går igenom diskrimineringsgrunderna och gör en analys utifrån dessa som vi sedan dokumenterar och utvärderar. I arbetet med planen kan vi se hur vi ska arbeta proaktivt för att förekomma diskriminering och kränkande särbehandling. Varje avdelning arbetar med barnkonventionen på olika nivåer och där vävs både arbetet med "Förskolebrevet" och arbetet med att förebygga diskriminering och kränkande särbehandling in.

Grön Flagg och Gillbostubbens lokala mål

Vi är certifierade inom Grön Flagg vilket är ett pedagogiskt verktyg och en miljöcertifiering utförd av föreningen Håll Sverige Rent.

Gillbostubben har inom Grön Flagg arbetat med tema ***Djur och Natur***. Vi har fokuserat på de tre under-rubrikerna ***odling, allemansrätten*** samt ***insekter***.

Gillbostubbens lokala utvecklingsområde har varit arbetet med ***språk och kommunikation*** och ***teknik***. Alla grupper har befast och utvecklat arbetet med varje avdelnings kommunikationstavla. Kommunikationstavlorna presenterar hur dagen ser ut och hjälper då barnen med att få en förförståelse och ett förtydligande som i sin tur skapar förståelse och trygghet för sammanhanget. Varje avdelning har arbetat med teknik utifrån den förkunskap och den ålder på barn som pedagogerna arbetar med.

Miljömål för samtliga Friluftsförskolor ht20-vt21

Friluftsförskolor har under ht20 haft gemensamma miljömål att **minska matsvinnet, minska pappersförbrukningen och minska elförbrukningen**. På Gillbostubben har vi genom reflektioner tillsammans med barnen försökt få alla att ta lite större ansvar. Vi pratar till exempel om hur många pappershanddukar man behöver för att torka händerna, vi påminner varandra om att stänga våra dörrar när det är kallt ute för att värmen ska stanna kvar inomhus. Vi har gjort ritböcker till barnen då vi tycker att de ritat mer på varje sida och på båda sidorna om vi ger dem en bok. Tillsammans med vårdnadshavare tänker vi på att inte sätta igång torkskåpen då de inte är fulla med kläder utan uppmuntrar extrakläder. Vi har också förmedlat till vårdnadshavare vikten av att i god tid meddela närvaro/frånvaro för att rapportera rätt antal portioner till köket för att minska matsvinnet.

Under vt21 var Friluftsförskolors gemensamma miljömål **Hållbar konsumtion**. Vi har en dialog med barnen om hur vi tar hand om våra leksaker och vårt material men vi kommer även in på att hållbar konsumtion även är att odla potatis från förra årets skörd, att plantera tomater från dagens sallad och fortsätta projektet med solrosen som har givit frön till nya solrosor i tre år.

Gruppernas verksamhetsberättelser

"Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande, samt erbjuda trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet" -Lpfö18.

Alen-Upptäckare

Självständighet och identitet

På Alen går våra yngsta barn - upptäckarna. Självständighetsarbete med dem yngsta innebär att vi arbetar i liten skala med små mål. Det handlar om att vi lär oss äta med bestick, öppna dragkedjan på sin ryggsäck, hitta sin hylla, följa enkla instruktioner, av och påklädning etc. Att klara av någonting och känna att man lyckas är en viktig del i sitt självständighets och identitetsarbete, det hjälper barnen att bygga sitt självförtroende och skapa en bättre självkänsla. Det är vardagligt arbete som sker i alla delar på förskolan. Vi arbetar aktivt med barnkonventionen på förskolan, vi pratar om att kunna säga stopp när man inte vill, stopp min kropp och läser barnkonventionens kompis-böcker som rör olika artiklar i barnkonventionen. Varje vecka får barnen knacka på en låda som är målad till en dörr, där besöker vi familjer i olika konstellationer. Vi strävar efter att hjälpa barnen att bygga upp en stark grundtrygghet. Vi vill att alla barn ska känna att dem är viktiga, känna sig trygga i att vara den man är och att vi alla är olika, fast ändå lika. Vi pedagoger stöttar barnen och strävar efter att arbeta med ett lågaffektivt bemötande för att skapa trygga barn och ge förutsättningar till att lyckas utefter sin egenförmåga.

Socialt samspel

På Alen är arbetar vi med det sociala samspelet på olika sätt. Det sociala samspelet sker både i den stora gruppen och den lilla gruppen, i undervisningen, i aktiviteter, samt när barnen leker fritt på gården. Vi övar turtagning och regler när vi exempelvis bygger hinderbanor och spelar fotboll. Vi övar på att barnen ska låta sina kompisar få samma möjligheter till att öva och pröva, som exempelvis att få stoppa ner frön i våra odlingslotter, gå först i ledet när vi går till skogen etc (empati och turtagning). Vi övar och pratar mycket om hur man är en bra kompis genom att använda oss av material från barnkonventionen, böcker och sånger. Vi övar på att säga stopp och hålla upp handen för att markera sin egen gräns. Genom språket föds en stor del av det sociala samspelet, språk är inte bara ord utan även kroppsspråk och gester. Vi stöttar barnen i deras språkliga utveckling och hjälper barnen att börja lära sig tolka känslor, att bjuda in till lek eller säga ifrån. Vi arbetar med att vara närvarande och engagerade pedagoger som stöttar barnen, inte bara vid konflikter utan också när dem visar upp sin empati och medkänsla för sina kamrater.

Motorisk förmåga

Genom att vistas mycket utomhus gör att barnen rör på sig mer och där också får stor möjlighet att utveckla sin grovmotoriska förmåga. På gården kan vi klättra i klätterställningen, öva balansgång på bänkar och stockar, gunga, spela fotboll, etc. Vi bygger också hinderbanor, har yoga och har rörelseövningar till musik. Barnen övar även på sin finmotorik när vi målar med penslar, ritar, trär pärlor på snören, plockar upp små stenar, undersöker sniglar arbetar med lera. I skogen övar barnen på sin motorik i en mer ojämn terräng. De går på tuvor, klättrar på stubbar och på stenar, kryper och hoppar. Vi utför även yoga tillsammans med barnen, där vi övar mycket på balans, kroppskontroll och kroppsuppfattning.

Språk och kommunikation

På förskolan använder vi oss av språk och kommunikation hela tiden. Eftersom barnen på Alen är små, så ser språkförståelsen och talspråket olika ut hos varje barn, både beroende på ålder och utvecklingsmässigt. Vi arbetar mycket med att använda oss av kroppsspråk när kommunicerar med barnen. Vi använder oss av ett tydligt språk, med dem rätta orden och växlar i hur avancerat språk vi använder beroende på om vi pratar i grupp eller till enskild individ. Vi vill att barnen hela tiden ska utmanas i sitt språk genom att ställa frågor och öva på att följa instruktioner. För att öva på språket så läser vi böcker, flanosagor, sjunger sånger och använder oss av konkret material så att barnen kan se samband mellan ord och ting. Vi förstärker vissa ord genom att använda oss av TAKK och bildstöd. Vi uppmuntrar barnen att våga använda sig av sitt egna språk genom att ställa frågor som inte går att svara på genom ett ja eller ett nej. Vi har en kommunikationstavla där vi varje dag går igenom dagen, vad vi ska göra och i vilken ordning med hjälp av bilder och stödtecken (TAKK). När vi har arbetat med naturvetenskap och experiment har man kommit i kontakt med nya begrepp och vi har lärt oss ställa enkla hypoteser. På förskolan arbetar vi med pedagogisk dokumentation där barnen är delaktiga och är motorn i vår verksamhet, och en viktig del i det arbetet är barnens reflektioner. Vi tittar tillbaka på det vi har gjort och reflekterar över vad vi gjort vilket sker både genom ord och att barnen visar och pekar. Deras reflektioner och visade intresse ligger till grund för hur vi bedriver vårt arbete framåt.

Matematik

Liksom många andra saker så övar vi på Alen matematik hela tiden. I det vardagliga arbetet så arbetar vi pedagoger mycket med språket där vi ställer frågor, utmanar barnen och är närande i samtalen och lekarna tillsammans med barnen. Där kommer matematiken in för oss på ett naturligt sätt - "vilken färg har blomman?" "Hur många stenar har du i hinken?" Och "kan du

hämta 2 kottar och lägga i korgen?”. Vi använder oss av sånger med matematiskt innehåll och räknar och tittar på färger när vi diskuterar en bild och läser en bok. När det regnar så öser vi och håller vatten från pölar till hinkar och från en hink till en annan, där börjar vi öva på volym. Hur mycket vatten får plats? Vi håller vatten i rännen och tittar på när vattnet åker ner på marken när vi vinklar det neråt. Varför blir det så? Vi övar på prepositioner och räknar våra kompisar på samlingen. Hur många är här idag? Även det lilla kan bli en matematisk övning genom att barnen får utforska och vi pedagoger finns med för att tydliggöra begrepp och utmana barnen inom vardagsmatematiken.

Vi använder oss även av konkret material när vi placerar Babblarna på rätt färgkort, slår med stora tärningen och räknar prickarna och får i uppdrag att hämta en pinne ute i skogen som man ska ta med sig tillbaka till förskolan.

Naturvetenskap och teknik

Genom att vi på Alen arbetar med utomhuspedagogik gör att naturvetenskap och teknik faller sig naturligt för oss. Vi arbetar aktivt med Grön Flagg och bygger vår verksamhet och arbetar med våra läroplansmål genom olika teman inom Grön Flagg. Vi utforskar olika insekter genom att exempelvis kolla i gamla stubbar, lyfta på stenar och ligga på marken och utforska insektslivet på marken. Vi har med oss förstoringsglas så vi kan kolla närmare, både digitala och vanliga. Vi upptäcker fjärilar, fåglar och andra djur som vi möter på våra äventyr. Vi pedagoger ställer frågor till barnen för att höra deras teorier och vi tar tillsammans reda på fakta med hjälp av böcker och ipaden. När vi rör oss i skog och mark så övar vi på allemansrätten. Vi värnar om alla djur, stora som små, plockar skräp och lämnar skogen som vi fann den. Vi plockar enbart de grenar, kottar och löv som ligger på marken. Vi på förskolan strävar också efter att arbeta så miljövänligt vi kan, vi försöker exempelvis att minimera pappersförbrukningen på förskolan och att inte använda oss av engångsartiklar och uppmuntrar våra föräldrar att göra detsamma. Vi utför experiment som vidrör ämnena kemi och fysik, lär oss naturvetenskapliga begrepp och ställer enkla hypoteser, vad kommer hända nu? Vad tror du? Vi dokumenterar noggrant processen och reflekterar kontinuerligt med barnen, vad har hänt? Kan vi se någon skillnad? Vad ser du?

Kreativitet och fantasi

På Alen arbetar vi med att stimulera barnens kreativitet och fantasi. Det gör vi bland annat genom att låta barnen skapa utefter sin egen förmåga och med olika typer av material, eller det material som barnen önskar att få skapa med. Barnen utövar sin kreativitet och fantasi i den livsviktiga leken, olika naturmaterial blir i skogen och på gården olika ting - allt från godis till mobiltelefoner. Grus och sand blir till olika maträtter, kaffe eller te. Barnens fantasi får flöda när vi läser sagor på olika sätt, allt från bok till flano och sagor med konkretmaterial. Vi tillhandahåller och köper in material för att fortsätta tillföra rekvisita för att ytterligare stimulera barnens kreativitet och fantasi, så som exempelvis utklädningskläder och pyssel. Vi arbetar med en intressepåse där barnen tar med sig något dem tycker om hemifrån, utifrån det skapar vi pedagoger aktiviteter som ska verka för att utveckla barnens kreativitet och utmana deras fantasi.

Lönnen-Yngre utforskare

Socialt samspel

På Lönnen har vi arbetat med gruppens sammanhållning och målet har varit att få alla barn att våga ta utrymme i gemensamma aktiviteter. Arbetet med barnens samspel har ofta skett i det vardagliga och i situationer som uppstår mellan barnen kan vi hitta chanser till att utmana dem i att visa empati och lyhördhet mot varandra. Vi har uppmärksammat delar ur Barnkonventionen och visat på olika sätt hur barnen med ord och kroppsspråk kan visa hur de känner och förstå när en kompis visar att hen inte vill. Vi har använt oss av Veda och Barke och även små dockor för att dramatisera olika situationer som kan uppstå på förskolan där barn tycker olika eller hur man kan visa att man vill vara med i en lek.

Självständighet och identitet

I början av hösten arbetade vi med att få alla att känna sig delaktiga och trygga i en delvis ny grupp av barn. Vi har i det dagliga arbetet uppmuntrat barnen att uttrycka hur de känner inför kompisarna, både glada och ledsna känslor, samt att våga säga nej, verbalt och med kroppen. Ju längre vi kommit med relationsskapandet i gruppen desto mer vågar barnen uttrycka vad de tänker inför andra. Vi har strävat efter att göra barnen alltmer delaktiga i exempelvis hur vi lägger upp vår samling med syftet att utveckla deras självständighet och identitet. Att ge barnen många chanser till att prata inför sina kompisar, ibland med hjälp av bilder, har vi upplevt påverkat dem till att våga kommunicera mer och mer. När vi som pedagoger arbetar med barns talutrymme och strävar efter att det ska bli mer jämlikt är huvudsyftet att fler barn ska våga ta plats och med detta bli stärkta i sin identitet.

Språk och kommunikation

Vi har arbetat mycket med vår "kommunikationstavla" och barnen har visat stor nyfikenhet för den. Barnen har fått vara med och sätta upp bilder och ord, och det har lett till många tillfällen för språkutveckling och reflektioner kring "vad som hänt" och "vad som kommer att hända" (tidsuppfattning).

Under vårterminen har vi arbetat mycket med språkets olika delar och gett barn chansen att möta sagor, rim, ramsor och sånger. Med hjälp av en kompisol, där alla barns namn varit skrivna på solstrålar så har vi tillsammans reflekterat över hur det skrivna språket ser ut, vilken bokstav namnen börjat på, samt hittat nya lekar med bokstäver.

Kreativitet och fantasi

På Lönnen har vi hittat sätt att kombinera naturvetenskap med kreativitet. Vi har skapat olika teman under året där mötet med olika djur varit grunden som sedan utvecklats vidare utifrån barnens egen kreativitet och nyfikenhet. Vi har dramatiserat sagor, lekt med ord som rimmor och låtit barnen själva vara med och skapa en egen saga med ritade bilder. Att tillsammans återberätta sagan som de själva har skapat stärker barnen i sitt sociala samspel. När vi aktivt lyssnar på den som berättar en saga så visar vi att kreativitet och fantasi är något viktigt. Vi har delat in barnen i planerade lekgrupper och varit närvarande som pedagoger för att ge en större chans för alla att uttrycka sig i leken i syfte att utveckla leken vidare. Genom oss som förebilder kan vi väcka

barnens motivation till att hitta sin egen kreativitet och nyfikenhet i lek och att våga ta initiativ med andra barn.

Naturvetenskap och teknik

Vi arbetar med ett öppet sinne och försöker att ta vara på det barnen visar intresse för. Under ett år följer vi olika naturvetenskapliga teman parallellt och försöker att fördjupa barnens intresse för dem (maskar, sniglar, experiment med snö, is och statiskt elektricitet, fåglar, odling, träd, osv...) Vi som pedagoger försöker att ge barnen ett sammanhang i allt som de upptäcker. Barnens frågor driver oss framåt. "vad äter maskar?", "varför lämnar snigeln ett slem?". "När kläcks fågelägget"?

Att få lära sig hur saker fungerar i vardagen och hur man exempelvis gör när man stänger sin vattenflaska eller öppnar sin ryggsäck är teknik. Vi har försökt att sätta ord på vad vi uppmärksammar i vardagen för att på så sätt få lära oss betydelsen av nya ord. När vi haft temat "lutande planet" har vi med kroppen undersökt hur vi gör för att rulla. Vi har reflekterat över varför vissa föremål glider ner och vissa rullar.

Vi har låtit barnen prova olika konstruktionsmaterial som fått dem att upptäcka hur saker sitter ihop, hur man kan bygga på olika sätt och skapa egna former och symboler.

Motorisk förmåga

Vi har i vårt arbete gett barnen många tillfällen att utveckla sin motorik. I skogen såväl som på gården så uppmuntrar vi barn att utmana sig själva att våga klättra, hoppa, balansera med hjälp av varandra och oss pedagoger. Vi har använt vår hage till att skapa olika sorters hinderbanor där barnen kan öva på olika grovmotoriska förmågor. Vi har medvetet tagit ett steg tillbaka som pedagoger så att barnen genom att göra övningarna lockades till samarbete på ett lekfullt sätt. Genom vardagliga situationer och rutiner så har barnen stimulerats att använda olika tekniker (finmotorik), dels för att öppna eller stänga sina ryggsäckar, matlådor, vattenflaskor och dels lösningar för att klä på och av olika kläder. Att få chansen att öva och pröva många gånger ökar barnens känsla för självständighet och de får uppleva att "jag är en som kan".

Grön Flagg

Masken Sigge har återkommande hälsat på och gett många tillfällen till lärande kopplat till både natur och matematik. Sigge har blivit en länk för att kunna reflektera kring respekt för djur/natur och naturens kretslopp. Vi har komposterat och sett hur avfallet genom små nedbrytare förvandlats till jord. Vi har tillsammans med barnen skördat grönsaker, frukt och bär i höstas, som slutade med skördefest. På våren har vi satt potatis och sått frön från torkade solrosor som vi sparar i 3 år.

Matematik

Matematik är något som vi kan möta i många olika sammanhang under en dag. Vi försöker att ta tillvara på chanser till att använda och förklara matematiska begrepp som barnen möter på olika sätt. Veda och Barke introducerade "äppelmatematik" där vi visade att ett äpple kunde vara helt, halvt eller i fjärdedelar samt att vi har arbetat med tärningens symboler, 1-6 och kopplat dem till den faktiska siffran. Vi har försökt att förklara symbolens innebörd på ett konkret sätt. Andra situationer då vi reflekterar kring matematik är då vi går till skogen med en "gåkompis", dvs. två och två (ett par)samt då vi räknat alla närvarande barn genom exempelvis låta dem placera varsin duplokloss till ett allt högre torn. Att jämföra antal och reflektera kring begrepp som "högre än" är

något som utvecklar matematik och blir ett naturligt inslag och något vi använder för att förstå saker i vardagen.

Björken-äldre utforskare

Självständighet och identitet

I höstas startade vi upp med en helt ny barngrupp varav några var "gamla" björkar som blev kvar, några barn helt nya utifrån och resterande barn som flyttats upp från Lönnen. Med denna nya grupp ville vi skapa trygga rutiner från start. Vi startar varje morgon med att gå igen kommunikationstavlan med bildschema över dagen vilket ger struktur och fungerar som barnens "klocka". Vi lade också mycket fokus på att få ihop gruppen genom gruppstärkande lekar/aktiviteter. I början av hösten hade vi barnintervjuer för att lära känna varje barn och förbereda inför höstens samtal. Varje barn ansvarar för sina egna ryggsäckar när vi går till och från skogen, Lpfö-18 säger, *"förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla självständighet och tillit till sin egna förmåga"*.

Varje barn fick under hösten även göra sin egna pinngubbe, som representerade varje individ i gruppen. Dessa pinngubbar fick sedan bo kvar på förskolan, så att barnen kunde leka med dem.

Socialt samspel

Vi har lagt mycket tid och fokus på att bygga trygga relationer i gruppen, barn till barn och mellan oss pedagoger och barn. För att skapa goda förutsättningar till samspel i lek har vi ofta delat upp gruppen i mindre grupper. Detta för att freda leken och bygga relationer samt att få möta olika kamrater i leksammanhang. *"Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler"* (Lpfö-18).

Veda och Barke är två trygga kamrater som barnen kan söka tröst hos och hjälpa till att lösa konflikter och andra dilemman osv. De är alltid med oss och har en självklar plats i barngruppen.

Motorisk förmåga

Barnens motoriska förmåga utmanas varje dag i vår verksamhet. Vi går långa promenader, går i kuperad mark i vår skog där barnen klättrar upp och ner på stora stenar och i träd. Vi har regelbunden miniröris och bamse gymna och olika hinderbanor på gården. Vintertid har vi haft både skidskola och skridskoskola för dem som ville samt haft Veda och Barke loppet, ett kombinerat skid - och springlopp. Barnen har utmanats i finmotorik genom "pärlande", rita, klippa, bygga med Lego, och vardagliga sysslor som att äta med bestick, hantera sin utrustning med att packa i och packa ur sin ryggsäck samt påklädning med knappat och blytlås mm.

Språk och kommunikation

Språk och kommunikation har varit ett av våra utvecklingsområden.

Vi startar varje ny dag med vår tavla med bildschema/bildstöd. Syftet med bildstöd är att skapa självständighet och hjälper barnet att se det vi menar. Det avlastar minnet och gör att barnet sparar energi.

I våras utvecklade vi morgonsamlingen med att använda oss utav en klassisk almanacka där vi går igenom dagens datum, månad, år samt namnsdagar och vi tränar turtagning när vi drar av ett blad för varje dag i kalendern.

Vi har reflektion med barnen i våra olika projekt. Vi samtalar kring bilder, och skapar därmed en diskussion där barnen får ge uttryck för sina tankar, frågor och idéer (Barns inflytande).

Vi har arbetat med rim, läst böcker, lyssnat på ljudböcker där vi medvetet har lyssnat på samma sagor gång på gång. Vi har våra dokumentationer, alfabetet samt språk och kommunikations stödjande bilder i hallen som barnen ofta tittar på och samtalar kring.

Veda och Barke har egna sagor som vi ofta läser i samband med olika traditioner som t ex kring Lucia eller när en ny kamrat ska börja.

Matematik

Vi har arbetat med matematik på olika sätt. I vår almanacka benämner vi siffror, veckodagar, månader, årstider samt år. Vi visar att det finns olika sätt att räkna på, som exempelvis i almanackan räknar vi "första, andra, tredje osv" men när vi antalsräknar säger vi "ett, två, tre osv".

Barnen har fått sortera skräp efter dess olika material, som vi sedan kastat vid vår återvinningsstation. Ett av våra gröna flagg mål är allemansrätten, och där ingår även att värna om sin miljö. Därför har vi "fina fredagen" där vi bland annat sorterar alla våra sandleksaker i de olika backarna, kastar trasiga saker och plockat skräp på gården.

Vi lär barnen att se mönster, färg och form. Vi har haft olika matematikuppdrag i skogen, exempel "hitta ett högt träd", "hitta en kort och en lång pinne" "hitta något mjukt och något hårt" osv.

Naturvetenskap och teknik

Vi har arbetat med djurens brevlåda. I höstas mötte vi ett nytt djur varje vecka. Vi startade med insekter och när insekterna sedan gick i dvala i vintras så fick vi lära känna djur som är vakna på vintern som t.ex haren.

I våras när insekterna vaknade ur sin dvala så valde vi att fördjupa oss i en insekt åt gången, fjärilen, myran och biet. I vår pedagogiska dokumentation har vi fångat upp barnens intresse och utgått från barnens frågeställningar (barns inflytande) som visat oss hur vi sedan går vidare i projektet.

Vi har odlat tomater. Vi använde oss utav en färsk tomat som vi skivade samt pressade ur frö innehållet från tomater och torkade på kaffefilter. Dessa fick barnen sedan plantera och sköta om. Vi vill att barnen ska kunna följa hela processen från butiksköpt tomat till egenodlad tomat. Insekter och odling ingår i vårt Gröna flagg arbete. Vi har även lyft fram hur dessa två underrubriker (insekter, odling) hänger ihop och lyft fram insekternas betydelse för växtligheten och deras roll i vårt ekosystem.

Inom teknik har barnen fått tälja med potatisskalare, de har fått prova olika skapandetekniker, de bygger och konstruerar både på gården och i skogen. På gården bygger de byggnationer med vårt polydron, lego, kappla och plus plus. I skogen byggs det kojor av naturmaterial.

Vi har förklarat för barnen vad teknik är, att det är ett hjälpmedel för att förenkla vår vardag. Som exempel, kniv och gaffel, sax, lupp, blixtlås, hjulen på vagnarna, etc.

Kreativitet och fantasi

Sagor som vi har lyssnat på har barnen lekt och dramatiserat både i skogen och på gården.

Bockarna Bruse var ett stort intresse för större delen utav gruppen under hela året.

Vi har låtit leken ta mycket tid och plats för att barnens fantasi och kreativitet ska få komma till uttryck. Det har lekts väldigt mycket rollekar där alla barnen har varsin roll.

Vi hade ett kortare projekt under vintern om "isfågeln" där vi lät fantasin få flöda fritt. En historia som barnen tillsammans med oss utvecklade och fick växa fram som levde vidare trots att projektet tog slut. Läroplanen säger att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla fantasi och föreställningsförmåga.

Vi har arbetat med olika skapandeformer och uttryck. Barnen har fått rita isfågeln med kladdkriter ur sin fantasi, gjort en myrstack och myror av naturmaterial, målat bin med målarfärg, etc. Vi har också arbetat med musik och rörelse som en uttrycksform. Vi har haft barnyoga till avslappningsmusik, vi har haft isdans till klassisk musik ute på skridskobanan och barnen har fått dansa i olika sammanhang som vid fysisk aktivitet och vid tillfällen då vi t ex haft avslutning för speciella tillfällen och/eller annat firande med fokus på gemenskap och glädje.

Eken-Äldre utforskare och Äventyrare

Självständighet och identitet

Vi har under läsåret arbetat mycket med att våga tala inför varandra och stå för sin åsikt även om ens bästa vän tycker annorlunda. I olika samlingslekar har barnen fritt fått associera, vi pedagoger har aktivt deltagit för att ge fler förslag och visa att det finns många "rätt" men inga "fel". Vid omröstningar får barnen blunda för att inte bli påverkade av eller påverka andra. Vi vill att barnen ska känna sig trygga med att välja det de själva vill göra och våga göra annat än kamraten utan att förlora vänskapen.

Äventyrarna har genomgått Hitta Vilseutbildningen under våren. Då har vi i mindre grupper talat om känslor och hur känslor kan förändras. Leka i skogen är roligt om du känner dig trygg. Men hur tror du att det skulle kännas om du inte hittade hem? Ju mer vi pratade desto mer vågade barnen öppna upp sig. Vi har sett samma tendenser vid våra samlingar om Barnkonventionen, vid repetition har fler och fler barn vågat ge sin åsikt.

Socialt samspel

Det sociala samspelet spelar stor roll i våra undervisningssituationer, i den styrda och fria leken. Vi pedagoger delar in barnen i grupper inför olika aktiviteter. Vi arbetar inte i statiska grupper utan vi vill att alla ska prova att samarbeta med alla eftersom det är så det ser ut i livet. Du kan inte alltid göra saker med din bästa vän. Vi vill att barnen ska vara trygga med tanken att min kompis finns kvar och är min kompis även om vi inte gör samma saker.

Många av de konflikter som uppstår grundar sig oftast på brister i det sociala samspelet. Vi övar på turtagning, fördelar talutrymme, är "medlekare" för att hjälpa till, förklarar och medlar när/om det behövs. Veda och Barke är med och visar i rollspel hur olika situationer kan se ut och hur du kan lösa en konflikt som uppstått.

Vi har på samling berört ämnet mobbning, vad det innebär, att det aldrig någonsin är tillåtet och skillnaden på mobbning och att du blir arg på din kompis men sen blir sams igen.

Motorisk förmåga

I våra vardagliga situationer övar vi ständigt på motoriken. Vi tragglar med knappar och dragkedjor, skor, vantar med mera. Att få på sig skridskor eller skidor är också en utmaning. Veda och Barkes skid- och skridskoskolor har också utmanat barnen och det har varit väldigt roligt att följa hur utvecklingen har gått framåt. Tack vare att det blev en bra vinter hann vi med många pass både på skidor och skridskor.

Vi har täljt mycket med både kniv och potatisskalare, Veda och Barke hjälper till att lära Äventyrarna hur du täljer med kniv. Det är noga med säkerheten, du måste sitta ner, ha ryggstöd med mera. Både på gården och i skogen har vi sprungit och gjort egna hinderbanor, något som ofta efterfrågas. Andra aktiviteter som barnen ofta efterfrågar är att få klippa med sax. Vi har klippt i papper och i naturmaterial som löv och tunna kvistar.

Språk och kommunikation

Varje dag på samlingen använder vi vår kommunikationstavla som visar hur dagen ser ut med hjälp av bilder. I början höll vi pedagoger i presentationen men efter ett tag började barnen själva berätta utifrån bilderna. På samlingar har vi med hjälp av sagokort gjort sagor. Sagorna har sedan blivit redigerade genom att barnen haft önskemål om att lägga till fler kommentarer om korten, fylla på sagans innehåll, och även lägga till fler kort för att förlänga och förändra. Vi har lekt rimlekar, associerat, samtalat och diskuterat i så många sammanhang som möjligt. I samband med högläsning har vi boksamtal och barnen får själva berätta vad som har hänt när vi fortsätter i en kapitelbok. Det ger dem en bra möjlighet att reflektera över handlingen och öva på att återberätta.

I barnens lek spelar det talade ordet allt större roll, det är mycket dialog och det är noga att "rätt ord används på rätt sätt" annars kan det bli missförstånd och osämja.

Engelska är mycket populärt, vi har räknat mycket, pratat om färger mm. Vissa barn ville ha en större utmaning så när vi leker Kims lek har vi börjat benämna föremålen på engelska för att ge de barnen en extra utmaning. Under FN-veckan pratade vi om länder, världsdelar och språk. Vi lärde oss att vissa språk, som engelska, spanska, franska eller mandarin talas av väldigt många människor.

Matematik

På samlingen på morgonen räknar vi varje dag hur många som är närvarande och om någon saknas. Ibland räknar vi på engelska, tyska eller franska bara för att det är roligt. I samband med tavlans användning kommer vi in på datum, månad, år, årstider och tid (när gör vi vad?).

Vi hade några barn som önskade matematiska utmaningar så vi introducerade med hjälp av en krokodil skiljetecken (<, >, =). Barnen önskade detta både på samlingar och som eftermiddagsaktiviteter. Vi har arbetat med spegling (barnen har speglat varandra och med hjälp av kaplastavar och ett rep som fiktiv spegel). Mönster och sekvenser är andra aktiviteter som förekommit både på gården och i skogen.

Naturvetenskap och teknik

Årets Grön flaggtema fortsatte med odling, insekter och allemansrätten. I höstas skördade vi allt som växte på gården, det var äpplen, päron och tomater. Ett delprojekt vi hade under våren var

tomatodling. Vi återbrukade gamla mjölkkartonger som krukor och lät barnen plantera halverade, färska tomater. När plantorna var stora nog fick barnen plantera om och ta dem hem. Överblivna plantor sattes ut i rabatten. Vi har också satt potatis. Insekter är ett stort intresse. Vi har håvat, sökt under stenar, i gamla stockar och alla fynd vi gjort har undersökts. Detta har vi gjort både under hösten och nu under våren. Bihotellet som finns på gården har vi haft noggrann uppsikt på och det har haft gäster. Luppburkar har använts flitigt, både i undervisning och när barnen själva velat undersöka något. Luppburkarna är alltid med till skogen.

Det blev ett sidospår i höstas när insekterna gick i dvala. Det finns ett stort fågelintresse bland barnen, så barnen tillverkade egna kikare som användes vid fågelskådning i närmiljön och i skogen.

Vintern blev bitvis ganska kall och snörik och då gjordes mycket snö- och isexperiment. Vi frös in olika föremål, gjorde "isbyggklossar" (isfyllda mjölkpaket), gjorde istavlor och smälte snö för att kunna konstatera att den vita snön inte är lika ren som den ser ut. När det har regnat konstruerar barnen vattenbanor, de gör slussar, dammar, kanaler och testar hur mycket vatten det behövs för att få den perfekta geggan. Vi har ett nytt material på gården, polydromer. Där har vi kunnat följa hur barnen har utvecklat sin förmåga till tekniska lösningar och kreativitet.

Kreativitet och fantasi

I höstas ville barnen arbeta med fåglar så de tillverkade egna kikare för att kunna använda vid fågelskådningen. De fick själva montera och dekorera dem. I julas bestod en del av julpysslet av att klippa snöstjärnor och tillverka julgranar. Att klippa snöstjärnor blev en ganska stor utmaning för många, det är svårt att klippa genom flera lager papper. Men glädjen blev stor när de insåg att även ganska få klipp skapade en vacker stjärna.

I höstas, under skördeveckan tillverkade vi äppeltryck och lövfrottage.

Efter önskemål från barnen påbörjade vi en saga i höstas. Barnen drog olika kort och berättade vad som fanns på bilden. Sakta men säkert växte det fram en lång, spännande saga där det hände många olika saker. Vi arbetade med sagan under en längre period och den växte i omfattning och handling.

Att bygga kojor har varit väldigt populärt, gärna stora kojor. I samband med Hitta Vilseutbildningen såg vi hur kojorna förändrades lite. Nu skulle kojorna innehålla en säng (gärna mjuk), det skulle inte kunna regna in, den skulle kanske ha en eldstad intill och liknande saker. Det har varit spännande att följa utvecklingen. På gården har polydromerna till stor del ersatt skogens pinnar. Det har konstruerats hus, raketer, torn, båtar, racerbilar och mycket

”Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysisk aktiva. När fysisk aktivitet, näringsrika måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande” Lpfö 18

1:g

GRÖN TRÅD

Frilufts Förskolors ledord TRYGGT, ROLIGT och LÄRORIKT är alltid avgörande vid pedagogernas bedömning av säkerhet, väder och vind.

	Upptäckare	Utforskare	Äventyrare	Kommentar
tar emot barnen ute senast 8.00	alltid	alltid	alltid	
morgonsamling på gården	alla dagar	alla dagar	alla dagar	aktivitet avgör omfattningen
utflykt till skogen	1 g/v. året om	1 g/v. året om	1 g/v. året om	anpassat pass för respektive grupp
utflykt till annan plats i naturen	2 ggr/v.	2 ggr/v.	2 ggr/v.	alla barn lämnar gården 3 ggr/v.
utflykt till bäck, sjö, kärr etc.		enl. öva-, pröva-, läraplan	enl. öva-, pröva-, läraplan	året om
medhavd egen matsäck (f.m)	1 g/v.	1 g/v.	1 g/v.	en dag för alla barn (=maxnivå)
äta lunch i skogen	1 g/v. vårtermin ht. vid 2 tillfäl. *	2 g/v.	2 g/v.	* de gamla barnen äter vidare
laga lunch på utflyktsplatsen		1 g/v.	1 g/v.	

lunch på gården el. närmiljön	alltid	alltid	alltid	
vila och sago- stund på utfl.pl.	efter lunch	efter lunch	efter lunch	i skogen/ utflyktsplatsen
sova / vila på gården	alltid	alltid	alltid	där möjlighet finns
mellanmål på utfl.pl.	valfritt	valfritt	valfritt	
mellanmål på gården el. närmil	alltid	alltid	alltid	
Veda & Barke på skridskor (skola)		enl. öva-, pröva-, läraplan	enl. öva-, pröva-, läraplan	
Veda & Barke på skidor (skola)		enl. öva-, pröva-, läraplan	enl. öva-, pröva-, läraplan	
Hitta Vilse			året om	

